

בית המשפט המחוזי חיפה

26 נובמבר 2019

ע"ו 19-11-50627 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה

השופט ש' ברלינר

בפני:

פלוני

המערער:

נגד

הוועדה הפסיכיאטרית - מרכז לבריאות הנפש שער
מנשה

המשיבה:

פסק דין זה ניתן לפרסום

פסק דין

1. לאחר 46 דיונים קודמים בעניינו של המערער, אותם קיימה הוועדה לפי סמכויותיה שבחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991, דנה הוועדה ביום 14.11.19 בבקשתו המנומקת בכתב של המנהל מיום 12.11.19, להאריך את אשפוזו הכפוי הנוכחי, בו הוחל מכוחה של הוראת אשפוז מיום 3.11.19, לתקופה נוספת של חודשיים, החליטה להיעתר לבקשה, האריכה את האשפוז עד ליום 14.1.20, ועל כך מלין המערער, אשר מבקש כי אבטל את החלטת הוועדה ואורה על סיום האשפוז.

2. בבקשת המנהל מפורטים הנתונים הצריכים לעניין: האבחנה הרפואית – סכיזופרניה פרנואידית וסמים; הרקע והעבר – מוכר למערכת הפסיכיאטרית משנת 2000, עשרות אשפוזים חוזרים, התנהגות אלימה במשפחה, בין האשפוזים היענות אפסית למעקב, שחרר מאשפוזו האחרון במרץ 2019; המחלה הנוכחית – לא נטל תרופותיו, התבודד בבית, סירב לפתוח הדלת כשביקר רופא המשפחה, היה צורך בהוראת בדיקה כפויה; במינון – לא שיתף פעולה, קיים עבר פלילי, לא ידוע על חבלת ראש; במחלקה – לא משתף פעולה, מסרב לדבר עם חלק מן הצוות, הוזה, על סף התפרצות; כיום – מרושל, מוזנח, לא יוצר קשר עין, על סף התפרצות, אפקט חשדני, רוגזני, לא תואם, חשיבה עם חסימות, מחשבות שווא של יחס ורדיפה וגדלות – הוא הנביא מוחמד, מקבל מסרים, כל מה שהוא רוצה מותר לו, התנהגות הלוצינטורית, שיפוט ותובנה פגומים; הטיפול התרופתי – דקינט, אטומין, פוליקאסיד, הלידול, לורופן, בונדורמין. המנהל העריך כי המסוכנות שבמערער היא ברמה גבוהה, לעצמו ולאחרים, וסיכום והמלצה – כי המערער "סובל מתהליך סכיזופרני, הענות אפסית בין אשפוזים, פוטנציאל גבוה לאלימות כולל בני משפחה. שרוי במצב פסיכוטי דלוזיונאלי הלוצינטורי חד. על סף התפרצות. מהווה סיכון מידי לזולת ולעצמו". לכן, ביקש המנהל, כי הוועדה תאריך את האשפוז בחודשיים.

בית המשפט המחוזי חיפה

26 נובמבר 2019

ע"ו 19-11-50627 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה

3. הוועדה בדקה את המערער, רשמה כי הוא "באי שקט קל עד בינוני, שקוע בעולמו הפנימי, אפקט רגזני, מתאר מחשבות שווא של רדיפה וגדלות והלוצינציות ראייה ושמיעה. בוחן מציאות, שיפוט ותובנה לקויים". את המסוכנות שבמערער, העריכה הוועדה כגבוהה לעצמו ולאחרים, רשמה כי במצבו הנוכחי לא ניתן לשקול חלופת אשפוז, האריכה את האשפוז כבקשת המנהל, ונימקה, בין היתר, כי היא מורה כאמור שכן "בבדיקתו, שרui [המערער] במצב פסיכוטי דלזיונאלי והלוצינטורי, שיפוט ובוחרן המציאות פגומים לחלוטין, אין תובנה למצבו ולצורך בנטילת טיפול ובמצבו זה קיימת מסוכנות גבוהה לעצמו ולאחרים ומשכך, לא ניתן לשקול חלופת אשפוז ומאריכים אשפוזו לתקופה נוספת של עד חודשיים."

4. על כך מלין המערער. הוא הסביר כי משך 4 חודשים נמנע מלדבר, החל להתפלל, שינן את הכתוב בקוראן ולמד כי עליו להיות רחמני. הוא לא קיים את המעקב כי הייתה לו בעיה עם אשתו, היא צעקה והוא הרביץ לה בצחוק כי הוא אוהב אותה, הוריה לקחו אותה לביתם אך היא חזרה הביתה, והוא רוצה לחזור הביתה שכן "היא ראתה את הטעות שלה והיא יודעת שאני בן אדם טוב". הוא אינו לוקה בנפשו, אולי הוא סובל ממחלה גופנית, אולי לא, אך אינו חולה נפש. הוא למד מספר הקוראן כיצד להתנהג ואיך לדבר ולא צריך לאשפז אותו בבית החולים.

5. כל אדם זכאי להאמין בדת אותה הוא מאמץ, ולייחס חשיבות עליונה לספר הקדוש בעיני אותה דת. כל אדם זכאי לדבר ולהביע את מחשבותיו הגיגיו ושאיופיותיו. באותה מידה הוא זכאי להימנע מלדבר, ולהתעטף בשתיקה למשך זמן ממושך. כל זה מוגן על פי כללי ההגנה על חירותו של האדם, ולפיהם, בין היתר, אין הרשות מתערבת בעולמו הפנימי, אף זה המיוחד והחריג, אלא במידה המותרת כדין, וכשהדבר מוצדק. חירות זאת המוקנית לאדם, מוקנית גם לחולה הנפש, ועל כן, אין לאשפז בכפייה את חולה הנפש בבית החולים אך משום שהוא חולה בנפשו ומשום שביטויי חירותו כמפורט לעיל, או בכל אופן אחר, עשויים להיות, פרי המחלה, ותוצאות פעילותה.

6. שונה המצב כאשר בהשפעת המחלה, נפגעים קשה שיפוטו כושרו לביקורת המציאות וביקורת המציאות שלו, מופר האיזון בין עולמו הפנימי לזה החיצוני, האפקט והמחשבה אינם מתיישבים יחד בצורה קוהרנטית, ובסופו של דבר, תהליכים אלה בהשפעת המחלה וכפרי תכתיבה מביאים אותו לידי התנהגות מסוכנת מאוד, אם לעצמו, או לזולת, ובמקרים רבים, כבמקרה דנן, העומדים מול הסיכון והנפגעים ממנו, הם בני המשפחה, עליהם יש להגן.

7. למצב דברים זה, החורג קיצוני ממשגרות רגילות של התנהגות האדם, לרוב גם שעה שחולה הנפש מכחיש את עצם היותו חולה, אין בו תובנה שהוא לוקה בנפשו, והוא מנסה להכשיל

בית המשפט המחוזי חיפה

26 נובמבר 2019

ע"ו 50627-11-19 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה

בכל דרך את הטיפול בו, אין בנמצא, במקרה המתאים, טיפול, אלא על דרך של אשפוז בכפיה. אמנם, זהו צעד דרסטי, חריג, בו אין לנקוט אלא בעת חירום ובאין מנוס, אך גם סיור ברחבי העולם, ובארצות מתוקנות, לא ילמדנו, כך נראה, כי יש בנמצא דרך סלולה אחרת לטפל בו. זאת גם הדרך המותרת כדין על פי משפט ארצנו לפגוע בחירותו של חולה הנפש, וכך הוא, אף אם נאלץ להיווכח, כי אין ריפוי למחלה, ולכל היותר נוכל להביא את החולה לאיזון ולמצב בו מסוכנותו מופחתת לרמה כזו עד כי ניתן לסיים את האשפוז ולהביאו חזרה לחיים בקהילה. במקרים רבים, וכך גם במקרה הנוכחי, מאושפז החולה שוב ושוב, למרבה הצער, במחזוריות המאופיינת על ידי "דלת מסתובבת".

8. החומר המונח בפני, תמונת המצב הכוללת לגבי המערער, תמונה הכוללת לא רק את העבר, אלא גם את הקורה עימו בעת האחרונה, מקימה אפשרות להעריך את אשר עלול בסבירות גבוהה לקרות אם ישוחרר, והערכה זאת אין לראותה כספקולציה גרידא. היינו, שביכולתנו להעריך את הצפוי ואת מידת המסוכנות לאשר יקרה אם ישוחרר כעת מן האשפוז, וכל זה ביחד מאשר ומבסס כהלכה את החלטת הוועדה לפיה הוארך אשפוזו הכפוי של המערער בבית החולים לתקופה נוספת של חודשיים.

9. כשלכך מצטרף הנתון כי הדיון בוועדה נוהל כהלכה, וכי זכויותיו של המערער לא נפגעו, (למשל, הוא זכה לייצוג משפטי, זאת בהשוואה למקרה אחר בו דנתי היום: ע"ו 48490-11-19 בו הוחזר הדיון לוועדה מפאת היעדר ייצוג לחולה בדיון שבפניה), המסקנה המתחייבת היא כי יש לראות את החלטת הוועדה כהחלטה סבירה. אין סיבה להתערב בה, ומכך מתחייב לכי אדחה את הערעור.

10. הערעור נדחה. החלטת הוועדה נשארת בעינה.

ניתן היום, כ"ח חשוון תש"פ, 26 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.

שמואל ברלינר, שופט עמית

בית המשפט המחוזי חיפה

26 נובמבר 2019

ע"ו 50627-11-19 פלוני נ' מרכז לבריאות הנפש
שער מנשה